

Brüssel, 24. aprill 2026
(OR. en)

8292/26

JEUN 55

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	ELi ja liikmesriikide poliitika noortesõbralikkuse tagamine – <i>Arvamuste vahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud teemal koostatud eesistujariigi suunisdokument, pidades silmas nõukogu 11. mai 2026. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport) toimuvat arvamuste vahetust.

ELi ja liikmesriikide poliitika noortesõbralikkuse tagamine*Eesistujariigi suunisdokument*(hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu)

Viimase kahe aastakümne jooksul on ELi tasandil tehtav noortevaldkonna koostöö märkimisväärselt arenenud, liikudes valdkondlikult lähenemisviisilt terviklikumale ja valdkondadevahelisele lähenemisviisile. See areng kajastab üha enam levivat tõdemust, et noorte elu kujundavad mitmesugused omavahel seotud poliitikavaldkonnad, sealhulgas haridus, tööhõive, vaimne tervis, digiüleminek ja demokraatlik osalemine. Praegune ELi noortestrategia (2019–2027) on aidanud edendada noorteküsimuste süvalaiendamist, tugevdada osalemist selliste vahendite kaudu nagu ELi noortedialoog ning suurendada kaasatust, jõudes laiema ja mitmekesisema noorterühmani.

Vaatamata nendele edusammudele on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et tagada ELi ja liikmesriikide poliitika tõeline noortesõbralikkus. Noored seisavad jätkuvalt silmitsi püsivate ja esilekerkivate probleemidega, sealhulgas kasvavad elamiskulud, taskukohase eluaseme kättesaadavus, vaimne tervis ja heaolu ning ebavõrdne juurdepääs haridusele, oskustele ja võimalustele. Eurobaromeetri kiiruuringu 556 (2025)¹ kohaselt on Euroopas peaaegu neli noort kümnest seisukohal, et EL peaks seadma prioriteediks investeeringud taskukohastesse eluasemetesse ja elukalliduse toetamise; sellele järgnevad haridus, koolitus ja oskused, vaimne tervis ja heaolu. Need tulemused rõhutavad vajadust poliitika järele, mis ei ole suunatud üksnes noortele, vaid mida ka kujundatakse nende aktiivsel osalusel.

¹ Euroopa Komisjoni kommunikatsiooni peadirektoraadi 2025. aasta uuring „Flash Eurobarometer 556 – EU challenges and priorities: Young people’s views“ (ei ole tõlgitud eesti keelde), Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus; <https://doi.org/10.2775/9830210>

Samal ajal mõjutavad noorte elu, heaolu ja demokraatlikku osalust jätkuvalt laiemad ühiskondlikud arengud, nagu digiüleminek, sealhulgas tehisintellekti kiire areng ning desinformatsiooni ja veebiriskide levik. See rõhutab vajadust võtta noortepoliitikas kasutusele valdkondadevaheline ja tulevikku suunatud lähenemisviis, mis võtaks arvesse muutuvat olukorda, millega noored praegu silmitsi seisavad.

Noored väljendavad selget soovi olla sisuliselt kaasatud otsustusprotsessidesse ning kutsuvad poliitikakujundajaid üles nende muredele reageerima ja nende arvamust tähelepanelikumalt kuulama². Eesistujariigi Küprose korraldatud ELi noortekonverentsil arutasid noored ELi poliitika noortesõbralikumaks muutmise võimalusi; selleks peaks see faktiliselt tegelema nende vajadustega, tugevdama noorte sisulist osalemist poliitikatsükli kõigis etappides ning parandama ELi institutsioonide järelmeetmeid ELi noortekonverentsidel sõnastatud soovitudele.

Noortesõbralikkuse tagamiseks on seetõttu vaja integreerida noorte perspektiiv kogu poliitikatsükklisse alates kavandamisest ja rakendamisest kuni järelevalve ja hindamiseni. See võib hõlmata noorteküsimuste süvalaiendamise vahendite, näiteks noortekontrollide ja mõjuhinnangute tugevdamist, et süstemaatiliselt hinnata, kuidas poliitika noori mõjutab. Noored pooldavad sidusamaid ja läbipaistvamaid järelmeetmeid ning seda, et nende panus osalusprotsesside kaudu kajastuks sisuliselt poliitilistes tulemustes.

Noortesõbraliku poliitikakujundamise keskmes on noorte sisuline osalemine. Kuigi sellised struktuurid nagu ELi noortedialoog on muutunud kaasavamaks, nõuavad noored jätkuvalt suuremat osalemist otsuste tegemises ja et nende panusel oleks käegakatsutav mõju. Uuenduslike osalusvahendite abil saab veelgi toetada eri noorterühmadeni jõudmist ning tagada kaasavuse ja aktiivse osalemise demokraatlikus elus.

² Euroopa Parlamendi kommunikatsiooni peadirektoraat. (2025). „Youth survey 2024 (FL013EP)“ (ei ole tõlgitud eesti keelde). Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus; <https://doi.org/10.2861/3385523>

Samal ajal peaks noortesõbralik poliitika olema kättesaadav, arusaadav, noorte inimeste elukogemuste seisukohast asjakohane ja aja jooksul tõhus. See hõlmab teabevahetuse lihtsustamist, halduskoormuse vähendamist, rakendamise hindamist ja selle tagamist, et poliitika jääks kaasavaks ja vastaks muutuvatele vajadustele. Koordineeritud lähenemisviisid võivad hõlbustada pidevat täiustamist ja toetada noortesõbralikkust kui juhtpõhimõtet tulevase poliitika väljatöötamisel. Sellega seoses annab järgmise, 2027. aasta järgse ELi noortestrategie väljatöötamine ELi tasandil võimaluse tugineda olemasolevatele saavutustele, tegeledes samal ajal allesjäänud puudustega. Arutelu eesmärk on anda teavet ja jagada häid tavaid, tagamaks, et ELi ja liikmesriikide poliitika vastab tõhusalt noorte vajadustele ja püüdlustele.

Küsimused ministritele

1. Kas võiksite jagada näiteid oma riigi headest tavadest, mis on aidanud muuta poliitikat noortesõbralikumaks? Milliste probleemidega olete kokku puutunud ja kuidas neid lahendati?
2. Milliseid konkreetseid ideid või ettepanekuid soovitaksite, et tagada ELi järgmise noortestrategie noortesõbralikkus, eelkõige osalemise, rakendamise ja mõju seisukohast?
